

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

**ОСОБЛИВОСТІ ДІЄСЛІВНОГО КЕРУВАННЯ В ПРОЗОВІЙ МОВІ
ЮРІЯ ЛИПИ**

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала:

здобувачка другого рівня вищої освіти,
602 групи спеціальності 035 Філологія
ОПП «Українська мова та література»
Бевз Тетяна Юріївна

Науковий керівник: доктор
філологічних наук,
професор Кульбабська О. В.

Рецензент _____

До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № 7 від 25 листопада 2024 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Світлана ШАБАТ-САВКА

Чернівці – 2024

АНОТАЦІЯ

Магістерська робота присвячена аналізу дієслівного керування в прозовій мові Юрія Липи, видатного українського письменника та громадського діяча. Дослідження має на меті виявлення особливостей дієслівного керування в його творах та визначення їхньої функціональної ролі в авторському ідіостилі. Актуальність роботи зумовлена необхідністю глибшого вивчення мовної спадщини Липи, оскільки його прозові твори містять багатий матеріал для дослідження синтаксичних зв'язків і лексико-семантичних особливостей дієслівних конструкцій.

У першому розділі розглянуто основні теоретичні аспекти дієслівного керування в українському мовознавстві, зокрема типи керування, семантичну взаємодію та формально-граматичний аспект. Акцент зроблено на типології дієслівного керування, де виділяються пряме, непряме та складне керування, а також на важливості семантичних класів дієслів для визначення керованих елементів. Окремо вивчені основні наукові праці, що займаються проблемами дієслівного керування в українській мові, зокрема роботи Леоніда Булаховського, Людмили Колібаби та Валентини Фурси.

У другому розділі проведено детальний аналіз дієслівного керування в прозових текстах Юрія Липи. Виокремлено типи дієслівного керування, характерні для його стилю: пряме, непряме та складне керування. Аналіз показує, що автор активно використовує дієслівні конструкції для створення конкретних семантичних значень і для формування складних синтаксичних структур, що сприяє виразності і динаміці його мовного стилю. Важливими аспектами є також функціонування дієслівних конструкцій у контексті розкриття теми, емоційного навантаження та створення напруги в сюжеті.

У третьому розділі запропоновано систематизацію прикладів дієслівного керування на матеріалі прозових творів Юрія Липи, а також розробку фрагмента словника дієслівного керування, що містить характеристику основних типів та моделей керування. Визначено синтаксичні, семантичні та стилістичні функції дієслівних конструкцій в авторському тексті.

Практична значущість роботи полягає у розширенні знань про дієслівне керування в українській мові та стилістиці української літератури. Результати дослідження можуть бути корисними для мовознавців, студентів та педагогів у процесі вивчення мовних явищ і авторських стилів, а також сприяти кращому розумінню синтаксичних і семантичних особливостей творів Юрія Липи.

Ключові слова: дієслівне керування, синтаксис, прозова мова, Юрій Липа, ідіостиль, лексико-семантичні особливості, стилістичний аналіз, українська мова.

ABSTRACT

This Master's thesis is dedicated to the analysis of verbal governances in the prose works of Yurii Lypa, a prominent Ukrainian writer and public figure. The study aims to identify the peculiarities of verbal governances in his works and determine their functional role in his authorial idiolect. The relevance of the work is determined by the need for a deeper exploration of Lypa's linguistic heritage, as his prose contains rich material for investigating syntactic relationships and lexical-semantic features of verbal constructions.

The first chapter discusses the main theoretical aspects of verbal governance in Ukrainian linguistics, specifically focusing on types of governance, semantic interaction, and the formal-grammatical aspect. Emphasis is placed on the typology of verbal governance, which distinguishes direct, indirect, and complex governance, as well as the importance of semantic classes of verbs for determining the governed elements. The main scientific works addressing the issues of verbal governance in the Ukrainian language are reviewed, including those by Leonid Bulakhovskyi, Liudmyla Kolibaba, and Valentyna Fursa.

The second chapter presents a detailed analysis of verbal governance in Yurii Lypa's prose texts. The types of verbal governance characteristic of his style - direct, indirect, and complex governance - are identified. The analysis reveals that the author actively uses verbal constructions to create specific semantic meanings and to form complex syntactic structures, which contribute to the expressiveness

and dynamism of his language style. Important aspects also include the functioning of verbal constructions in the context of theme development, emotional intensity, and tension in the plot.

The third chapter offers a systematization of examples of verbal governance in the prose works of Yuriy Lypa, as well as the development of a fragment of a verbal governance dictionary, which provides a characterization of the main types and models of governance. Syntactic, semantic, and stylistic functions of verbal constructions in the author's texts are defined.

The practical significance of this work lies in the expansion of knowledge about verbal governance in the Ukrainian language and in the stylistics of Ukrainian literature. The results of the study may be useful for linguists, students, and educators in the process of studying linguistic phenomena and authorial styles, and they can also contribute to a better understanding of the syntactic and semantic peculiarities of Yuriy Lypa's works.

Keywords: verbal governance, syntax, prose language, Yuriy Lypa, idiolect, lexical-semantic features, stylistic analysis, Ukrainian language.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	2
ABSTRACT.....	3
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 <u>ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЄСЛІВНОГО КЕРУВАННЯ В ЛІНГВОУКРАЇНІСТИЦІ</u>	Помилка! Закладку не визначено.
1.1. Поняття дієслівного керування як типу синтаксичного зв'язку	Помилка! Закладку не визначено.
1.2. Класифікація типів дієслівного керування	Помилка! Закладку не визначено.
1.3. Дієслівне керування як вияв національної специфіки української мови та ідіостилю письменника (на матеріалі мовотворчості Юрія Липи).....	Помилка! Закладку не визначено.
1.4. Висновки до розділу 1	Помилка! Закладку не визначено.
РОЗДІЛ 2 <u>СПЕЦИФІКА ДІЄСЛІВНОГО КЕРУВАННЯ В ПРОЗОВІЙ МОВІ ЮРІЯ ЛИПИ</u>	 Помилка! Закладку не визначено.
2.1. Безприйменникове дієслівне керування	Помилка! Закладку не визначено.
2.1.1. Керування родовим відмінком	Помилка! Закладку не визначено.
2.1.2. Керування давальним відмінком	Помилка! Закладку не визначено.
2.1.3. Керування знахідним відмінком	Помилка! Закладку не визначено.
2.1.4. Керування орудним відмінком	Помилка! Закладку не визначено.
2.2. Прийменникове дієслівне керування	Помилка! Закладку не визначено.
2.2.1. Керування родовим відмінком із прийменником	Помилка! Закладку не визначено.
2.2.2. Керування знахідним відмінком із прийменником	Помилка! Закладку не визначено.
2.2.3. Керування орудним відмінком із прийменником	Помилка! Закладку не визначено.

2.2.4. Керування місцевим відмінком із прийменником.....**Помилка! Закладку не визначено.**

2.3 Висновки до розділу 2 **Помилка! Закладку не визначено.**

РОЗДІЛ 3 «СЛОВНИК ДІЄСЛІВНОГО КЕРУВАННЯ» ЯК ЛЕКСИКОГРАФІЧНЕ НОРМАТИВНЕ ВИДАННЯПомилка! Закладку не визначено.

3.1. Фрагмент *Словника дієслівного керування* (на матеріалі прозової мови Юрія Липи)..... **Помилка! Закладку не визначено.**

3.2. Висновки до розділу 3 **Помилка! Закладку не визначено.**

ВИСНОВКИ 10

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ 13

ВСТУП

Актуальність кваліфікаційної роботи зумовлена необхідністю глибшого вивчення мовної спадщини Юрія Липи, видатного українського письменника та громадського діяча. Його прозові твори багаті на мовні засоби, особливо на дієслівні конструкції, що потребують детального аналізу. Вивчення дієслівного керування у творах Ю. Липи сприятиме розумінню особливостей функціонування дієслівних форм, їх сполучувального потенціалу та синтаксичної ролі в різнотипних реченнях сучасної української мови.

Дослідження синтаксичних зв'язків між компонентами словосполучень завжди перебувало у фокусі наукових досліджень українських учених. Зокрема, про керування писав Леонід Булаховський у праці «Синтаксис (зв'язки) другорядних членів речення» (1959). Узгодження та його типи досліджував Іван Вихованець у підручнику «Граматика української мови. Синтаксис» (1993). Кореляцію як зв'язок розглянуто в контексті узгодження та прилягання у праці чернівецьких мовознавців Іларіона Слинька, Ніни Гуйванюк і Марії Кобилянської «Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання» (1994). Власне прилягання і прийменниково-відмінкове прилягання детально проаналізував Іван Вихованець у своїх працях із синтаксису «Прийменникова система української мови» (1980), «Частини мови в семантико-граматичному аспекті» (1988); «Нариси з функціонального синтаксису української мови» (1992). Ці та інші автори доклали значних зусиль у вивченні синтаксичних норм української мови, їхньої варіативності в різнотипних текстах.

Дієслівне керування в українській мові ґрунтовно досліджено в таких основних працях. По-перше, це студії Леоніда Булаховського, який розглядав дієслівне керування у своїй роботі «Синтаксис (зв'язки) другорядних членів речення» (1959), зосереджуючи увагу на керованих відмінкових формах. Марія Кобилянська в кандидатській дисертації «Дієслівне керування в українській мові (на матеріалі творів українських письменників першої половини 60-70

років другої половини XIX століття)» (1976) апрбувала класифікацію дієслівного керування з опорою на частиномовні параметри головного та залежного компонентів, наявність/відсутність прийменника тощо. Людмила Колібаба та Валентина Фурса у «Словнику дієслівного керування» (2017) досліджували зміни в нормах дієслівного керування, акцентуючи увагу на сучасних тенденціях і використанні дієслівних словосполучень у професійних текстах.

У процесі дослідження науковці дійшли у своїх працях таких висновків:

1. Визначено типи керування залежно від форм іменникових відмінків, що їх зумовлюють дієслова;
2. Узагальнено семантичні характеристики словосполучень дієслівного типу, що ґрунтуються на керуванні.
3. Установлено зміни в сучасних нормах дієслівного керування, зокрема в професійних та наукових текстах.

Питання, що потребують спеціальних мовознавчих студій:

- аналіз змін у дієслівному керуванні з опорою на розмовну мову;
- вплив новітніх запозичень лексем на дієслівне керування;
- порівняльне дослідження дієслівного керування в діалектах і літературному мовленні.

Ці питання залишаються і нині актуальними для подальших досліджень.

Актуальність дослідження зумовлена також необхідністю глибшого вивчення мовної спадщини Юрія Липи, оскільки його прозові твори містять багатий матеріал для аналізу дієслівних конструкцій. Дослідження дієслівного керування у творах Липи дасть змогу краще зрозуміти функціонування дієслівних форм, їхній сполучувальний потенціал та синтаксичну роль у різних типах речень сучасної української мови.

Метою роботи є аналіз та виявлення особливостей дієслівного керування в прозовій мові Юрія Липи, а також визначення їхньої функціональної ролі в його ідіостилі. Це допоможе розкрити унікальні мовні

засоби, які використовує автор, та їхній вплив на створення художніх образів, урізноманітнення текстової структури.

Завдання дослідження:

1. Висвітлити основні аспекти вивчення специфіки дієслівного керування в сучасному мовознавстві.
2. Укласти картотеку прикладів дієслівного керування, дібраних із прозових творів Юрія Липи, та систематизувати їх за релевантними ознаками.
3. Визначити основні типи дієслівного керування, характерні для прозової мови Юрія Липи.
4. Проаналізувати на основі дібраного ілюстративного матеріалу основні моделі дієслівного керування з опорою на лексико-семантичні особливості стрижневого компонента й керованої словоформи.
5. Установити синтаксичні та семантичні функції конструкцій із дієслівним керуванням у мовистилі Юрія Липи.
6. Розпрацювати фрагмент словника дієслівного керування (на матеріалі прозової мови Юрія Липи).

Об'єкт дослідження: прозова мова Юрія Липи.

Предмет дослідження: особливості дієслівного керування в прозових текстах Юрія Липи, їхні синтаксичні, семантичні та стилістичні характеристики.

У ході написання роботи використано такі **наукові методи**:

1. **Метод аналізу наукових джерел** застосовано для вивчення специфіки дієслівного керування в українськомовних наукових джерелах, а також для систематизації текстів Юрія Липи, зокрема для ідентифікації прикладів дієслівного керування.
2. **Порівняльний метод** використано для зіставлення дієслівних конструкцій, виявлених у текстах Липи, з аналогічними явищами в інших українських прозових творах.
3. **Описовий метод** дав змогу детально описати та класифікувати типи дієслівного керування, характерні для прози Юрія Липи.

4. **Стилістичний аналіз** прислужився для визначення впливу дієслівного керування на стилістичні особливості та художню виразність творів Ю. Липи.

Матеріал дослідження. Кваліфікаційне дослідження оперте на прозову мову таких творів Юрія Липи: «Бій за українську літературу», «Козаки в Московії», «Нотатник», «Призначення України», «Провідництво письменства», «Геополітичні орієнтири нової України».

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше проведено комплексне дослідження дієслівного керування в прозовій мові Юрія Липи. У роботі систематизовано та проаналізовано специфічні особливості вживання дієслівних конструкцій, що є характерними для його творів. Установлено їхні синтаксичні та семантичні функції, а також їхній вплив на стилістичні та художні особливості прози Липи. Дослідження дає змогу глибше зрозуміти авторський стиль Липи, а також розширює знання про функціонування дієслівного керування в українській літературній мові.

Практична значущість одержаних результатів. Проза Юрія Липи відображає специфічний історичний, соціальний та культурний контекст, у якому він творив, а аналіз авторських мовних конструкцій допоможе краще зрозуміти ці аспекти. Результати дослідження можуть бути корисними для освітнього процесу, сприяючи кращому розумінню складних мовних явищ та авторського стилю серед студентів-філологів (базові освітні компоненти «Сучасна українська мова. Словосполучення і речення», «Лінгвістичний аналіз речення», «Стилістика»).

Структура роботи: робота складається зі вступу, трьох основних розділів, висновків до цих розділів та загальних висновків, списку використаної літератури та джерел.

Загалом робота містить 71 сторінку основного тексту.

ВИСНОВКИ

Дієслівне керування є важливим елементом синтаксису української мови, що грає ключову роль у створенні зрозумілого та граматично правильного тексту. Воно забезпечує семантичну цілісність речення, допомагаючи уточнювати значення дієслів і формувати логічні та граматично коректні зв'язки між словами. Дієслівне керування також сприяє структурній ясності речення, уможливаючи кожному його компоненту виконувати свою функцію та посідати відповідне місце. Правильне розуміння й використання цього мовного явища є важливим для якісного усного та письмового мовлення, оскільки це допомагає створювати зрозумілі, логічні та граматично правильні висловлювання. Отож дієслівне керування є одним із ключових елементів мовної компетентності, що впливає на якість комунікації українською мовою та якість літературних творів.

Дієслівне керування – один із найважливіших аспектів синтаксису, який активно досліджується в сучасному мовознавстві. Основні аспекти вивчення передбачають:

1. Типологію дієслівного керування – вивчення різних типів зв'язків між дієсловом і його залежними компонентами (прямий або непрямий додаток, обставини).
2. Семантичну взаємодію – дослідження значення дієслова і залежних словоформ, аналіз лексико-семантичних груп дієслів і способів їхньої взаємодії з керованими елементами.
3. Формально-граматичний аспект – дослідження морфологічних засобів вираження керування, таких як відмінки і прийменникові конструкції.
4. Синтаксичну функцію – визначення ролі керованих компонентів у реченні та їхньої взаємодії з головними членами.
5. Крослінгвістичний підхід – порівняння дієслівного керування в різних мовах, що дозволяє виявити універсальні та специфічні риси у функціонуванні дієслів у різних мовах.

Щодо першого аспекту. У прозі Юрія Липи найбільш поширеними є такі типи дієслівного керування:

- пряме керування – дієслово вимагає знахідного відмінка без прийменника (об'єкт дії). Наприклад, «побачив небо»;
- непряме керування – використання прийменників для зв'язку дієслова з додатком у відмінку, що не є знахідним. Наприклад, «він дбав про своїх рідних»;
- подвійне керування – дієслово керує двома або більше компонентами в різних відмінках, іноді з використанням прийменників. Наприклад, «віддав свою силу боротьбі за свободу».

Лексико-семантичні особливості дієслів визначають специфіку керування залежним компонентом. Аналіз прозових текстів Юрія Липи дає змогу виділити такі моделі:

- дієслова дії (будувати, творити) – вимагають прямого додатка в знахідному відмінку, що позначає об'єкт дії. Наприклад, «створив нову ідею»;
- дієслова мислення та почуттів (думати, відчувати) – частіше використовують непряме керування з прийменниками «про», «над». Наприклад, «розмірковував над проблемою»;
- дієслова переміщення (йти, приходити) – керують додатком із прийменником «до», «у» або без прийменника, що позначає кінцеву точку дії. Наприклад, «йти до мети».

У прозі Юрія Липи конструкції з дієслівним керуванням виконують кілька важливих синтаксичних і семантичних функцій, з-поміж яких:

- семантична конкретизація дії – дієслівне керування уточнює об'єкт або напрямок дії, надаючи тексту конкретності та смислової глибини. Наприклад, «він дбав про свою сім'ю» вказує на об'єкт турботи;
- створення синтаксичної ієрархії – керовані елементи формують підрядні відношення, що структурують речення. Це додає прозі складності та експресивності. Наприклад, «віддав усе заради перемоги» має кілька рівнів синтаксичних зв'язків;

- засоби створення напруги та динаміки – дієслівне керування сприяє розвитку дії у творі. Наприклад, «рушив у бій» вказує на ключовий момент події, що активізує подальший розвиток сюжету.

Вивчення дієслівного керування у прозових творах Юрія Липи вможливорює глибше зрозуміти його стиль і мову, що базується на багатогранних семантичних зв'язках між дієсловами та залежними компонентами.

Перспектива дослідження полягає в поглибленому аналізі закономірностей дієслівного керування та виявленні нових моделей функціонування. Наприклад, аналіз може бути спрямований на глибший семантичний аналіз дієслівних конструкцій, що дасть змогу краще зрозуміти стилістичні особливості мови автора та загальну мовну структуру його творів. Також порівняння дієслівного керування в різних літературних стилях або мовах допоможе виявити як універсальні риси, так і унікальні особливості, притаманні українській мові. Особливу увагу варто відзначити тому, що дієслівне керування впливає на синтаксичну складність тексту і створює естетичну напругу чи динаміку розвитку сюжету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. (за ред. Марії Зубрицької). Львів, 1996. С. 66, 71.
2. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо : вид. 5-те, перероб. і доп. Київ: Книга, 2010. 252 с.
3. Баган Олег. Юрій Липа: людина і мислитель. *Лицарі духу* : зб. ст. Дрогобич, 1996. 83-126 с.
4. Бондарчук І. До 25-річчя смерті доктора Юрія Липи [Електронний ресурс] / І. Бондарчук // Українське життя в Севастополі. URL: <http://ukrlife.org/main/cxid/bodnaruk15.htm> . (дата доступу : 28.06.2024.)
5. Булаховський Л. А. Синтаксис (зв'язки) другорядних членів речення. Відмінкова залежність (керування). Безпосереднє (безприйменникове) керування. Київ: Рад. школа, 1959. 33 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 1426 с.
7. Вихованець І. Р. Синтаксис знахідного відмінка в сучасній українській мові. Київ: Наук. думка, 1971. 120 с.
8. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис : підручник. Київ: Либідь, 1993. 368 с.
9. Гінзбург М. Система правил українського ділового та наукового стилю. Українська мова. 2006. № 2. 30–43 с.
10. Гінзбург М. Про форми знахідного відмінка в українських фахових текстах. Українська мова. 2012. № 4. 29–40 с.
11. Гінзбург М. Традиційна українська форма знахідного відмінка як засіб забезпечити точність та однозначність фахових текстів. Стиль і текст. 2013. Вип. 14. 93–101 с.
12. Гладкий М. Наша газетна мова. Харків, 1928.
13. Городенська К. Граматичні норми української літературної мови і сучасна практика професійної спільноти. Дивослово. 2017. № 4. 40–45 с.

- 14.Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ: КММ, 2014. 124 с.
- 15.Загнітко А. П. Граматична норма в сучасній лексикографічній практиці. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2015. Вип. 57. 13 – 17 с.
- 16.Зелінська О. Синтаксичні особливості українського рекламного тексту. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2014, Сер.: Філологія 27/1. 11–13 с.
- 17.Колібаба Л. Актуалізація відмінкових форм як одна з новітніх тенденцій розвитку граматичного ладу української літературної мови кінця XX – початку XXI сторіч. Тенденції розвитку української лексики та граматики. За ред. І. Кононенко, І. Митнік, С. Романюк. Частина II. Варшава – Івано-Франківськ, 2015. 315–330 с.
- 18.Колібаба Л., Фурса В. Словник дієслівного керування. Київ : Либідь, 2017. 656 с.
- 19.Корчинський Д. Ідеологічний вплив еліти на масу //Корчинський Д. Геометрія революції. Одеса: Видання Українського Чорноморського інституту ім. Ю. Липи, 1998. - 85 с.
- 20.Коць Т. А. Літературна норма у функціонально-стильовій і структурній парадигмі. Київ: Логос, 2010. 303 с.
- 21.Курило О. Уваги до сучасної української літературної мови. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 304 с.
- 22.Ланова Т. Актуалізовані граматичні форми в мовленні викладачів ВНЗ (соціолінгвістичне дослідження). Науковий вісник Херсонського державного університету: зб. наук. пр. Вип. 12. Серія «Лінгвістика». Херсон, 2010. 55–61 с.
- 23.Липа-Гуменецька М. Юрій Липа — «рідна немова моя» / М. Липа-Гуменецька. Львів : Дзвін. 2000. № 8. 128-131 с.

- 24.Липа-Гуменецька М. Юрій Липа — письменник, мислитель, лікар (перегляд польських архівів) / М. Липа-Гуменецька // Слово і час. 1999. № 1. 63-67 с.
- 25.Липа Ю. І. Бій за українську літературу. Вид-во "Народний стяг": Варшава, 1935. 152 с.
- 26.Липа Ю. І. Козаки в Московії. Київ: Дніпро, 1992. 376 с.
- 27.Липа Ю. І. Нотатник. Львів: Априорі, 2010. 240 с.
- 28.Липа Ю. І. Призначення України. Львів, 1992. 272 с.
- 29.Липа Ю. Провідництво письменства //Кур'єр Кривбасу. 1997. №9. 116-119 с.
- 30.Липа Юрій. Геополітичні орієнтири нової України. 3б. статей. Київ: Українська видавнича спілка, 1999. 18 с.
- 31.Літературознавчий словник-довідник. Київ: Вид-во "Академія", 1997. 752 с.
- 32.Медвідь-Пахомова С. М. Словацько-українська інтерлінгвальна омонімія як комунікативна проблема // Slovensko-ukrajinské vzťahy v oblasti jazyka, literatúry, histórie a kultúry / С. М. Медвідь-Пахомова. – Prešov, 2003. 107–114 с.
- 33.Непийвода Н. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект). Автореф. дис. докт. філол. наук. Київ, 1997.
- 34.Новиков Б. Творчество и философия. Київ, 1989. 193 с.
- 35.Огієнко І. (митрополит Іларіон). Рідна мова. Київ, 2010.
- 36.Островський В.І., Островська Г.Ф. А українською кажуть так... Тернопіль, 2013.
- 37.Пасічник І. Категорія валентності предикативних прикметників. Луцьк: Вежа, 2006.
- 38.Пономарів О. Українське слово для всіх і кожного. Київ: Либідь, 2013. 360 с.

- 39.Селігей П. Іменниковість versus дієслівність: у пошуках золотої середини. 2014. Мовознавство 4. 36–55 с.
- 40.Сучасна українська літературна мова: Синтаксис, 1972. За ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка.
- 41.Теребус О. До біографії Ю. Липи. В світлу пам'ять д-ра Юрія Липи (Збірник до 40-річчя героїської смерті). Женева, 1946. 60 с.
- 42.Терлак З. Синтаксичні кальки в аспекті норми. Вісник Львівського університету. 2004. Вип. 34. Част. II. Серія «Філологічна». 498–505 с.
- 43.Терлак З. Проблема кодифікації синтаксичних норм. Українська історична та діалектна лексика. Львів, 2003. Вип. 4. 54 – 71 с.
- 44.Філософський енциклопедичний словник. – Київ: Абрис, 2002. 746 с.
- 45.Фурса В. Зміни в нормах дієслівного керування в українській літературній мові початку ХХІ ст. Граматичний простір сучасної лінгвоукраїністики: зб. наук. пр. Київ, 2019. 245–254 с.
- 46.Харченко С. Синтаксичні норми української літературної мови ХХ – початку ХХІ ст. Київ, 2017.
- 47.Хроніка НДІМ 1933–1934 рр. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду: Док. і матеріали. Упор. Л. Масенко та ін. Київ, 2005. 152–163 с.
- 48.Череватенко Л. Літературознавство як провісництво //Кур'єр Кривбасу. 1997. №9. 109-115 с.
- 49.Янчук Олесь. Пороги вічності Юрія Липи (нарис життя і творчості). Визвольний шлях, 2000. - Вересень. - 50-69 с.
- 50.Янчук О. Спогади про Юрія Липу в останній рік життя //Янчук О. Юрій Липа в листах і спогадах сучасників. – Одеса: Видання Українського Чорноморського інституту ім. Ю. Липи, 1998. - 80 с. (Книга 4).